

با دانشجویان محصور در دانشگاه شریف به‌شدت برخورد شد

شب غبار آلود «شریف»

سپسج دانشجویی دانشگاه شریف: برخورد خشن و قهرآمیز با دانشجویان عمیقاً و قویا محکوم است

رئیس دانشگاه شریف: حضور نیروهای غیردانشجوی امنیتی خارج از دانشگاه تصمیمی بیرونی توسط نهادهای مربوطه بوده است

صفحه ۲

سرمقاله

درد مزمن تورم

هادی حق شناس
تحلیلگر اقتصادی

تورم بالا یکی از مهم‌ترین علانم بیماری در اقتصاد است. در واقع نشانه تورم بالا در اقتصاد به‌منابه تب یا عفونت است که می‌تواند اثبات کند فردی دچار بیماری شده . اقتصاد ایران سال‌های سال است که گرفتار تورم بالا است و این نشان می‌دهد که بیماری مزمن شده و چنانچه به صورت اساسی و اصولی درمان نشود، می‌تواند بحران آفرین باشد.

متأسفانه سال‌های سال است که ریشه‌های بحران در اقتصاد کشور چاره‌اندیشی نشده‌اند و دولت‌ها به صورت مقطعی و کوتاه‌مدت مسائل را رفع و رجوع کرده‌اند و به همین دلیل مشکلات اقتصادی حل نشده و به صورت مزمن درآمده‌اند. تورم بالا ازجمله این موارد است و نکته‌ای که درباره تورم بالای اقتصاد ایران می‌توان گفت، این است که نرخ بالای تورم ناشی از افزایش تقاضای کالا و خدمات نیست و هم‌زمان با کاهش قدرت خرید و کاهش تقاضای کالا و خدمات، رشد تورم رخ می‌دهد که این مسئله وخامت شرایط تورمی را می‌رساند. درواقع باید گفت که اقتصاد ایران از شرایط تعادل خارج شده و راه‌حل موقت دولت‌ها برای حل مقطعی مشکلات‌شان چاپ پول بوده که به تشدید بحران دامن زده است.

از نظر من مهم‌ترین عامل تورم مزمن در اقتصاد ایران، بهره‌وری پایین است. شما می‌بینید که براساس اعلام مراجع رسمی کشور، میانگین رشد نرخ بهره‌وری در چهار دهه گذشته صفر بوده است. از سوی دیگر بررسی کنید که با وجود شش برنامه توسعه برای کشور، چند درصد این برنامه‌ها محقق شده است؟ بسیار غم‌انگیز است که بگویم میزان تحقق این برنامه‌های توسعه هرگز بیشتر از ۳۲ تا ۳۳ درصد نبوده است؛ بنابراین باید گفت که تورم محصول همین بی‌برنامگی‌ها و بهره‌وری پایین در تمام بخش‌های اقتصادی و ارکان اجرایی است. درواقع باید گفت بی‌برنامگی و ادعاهای غیرعلمی در عرصه سیاست‌گذاری اقتصاد کشور به حدی است که دولت سیزدهم در ادعایی اعجاب‌آور اعلام کرد که حدف ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی فقط چهار قلم کالا را گران می‌کند! این تنها یک مثال از بی‌شمار اشتباهات اجرایی است که در عرصه اقتصاد وجود داشته و نشان می‌دهد فهم سیاست‌گذاران از اقتصاد کشور تا چه حد است؟ بنابراین وقتی مطالعه و فهم از اقتصاد در این سطح است، نباید انتظار داشت که در اقتصاد کشور معجزه رخ دهد.

باید اشاره کرد که راه‌حل برون‌رفت از این شرایط تصمیمات سخت است که سیاست‌گذاران حاضر به اتخاذ آن نیستند. به همین دلیل است که می‌بینیم تصمیمات مقطعی مانند افزایش قیمت نان یا بنزین و ارز و... در کوتاه‌مدت کار می‌کند و در بلندمدت مشکل باقی می‌ماند و در بر همان پاشنه می‌چرخد. متأسفانه باید گفت که این مشکلات مزمن و حل‌نشده اقتصاد سبب شده که خروج سرمایه از ایران شدت بگیرد و ظرف اقتصاد مدام کوچک و کوچک‌تر شود. این در حالی است که شاهدیم کشورهای همسایه و حتی کشورهای کوچکی مانند قطر، جمهوری آذربایجان، امارات و... مدام در حال جذب سرمایه خارجی هستند؛ اما این روند در ایران معکوس شده و روزبه‌روز شاهد خروج بیشتر سرمایه از کشور هستیم. بنابراین وقتی نرخ رشد سرمایه‌گذاری منفی باشد و اقتصاد مولد نیست، نمی‌توان انتظار افزایش اشتغال و تقویت عرضه را داشته باشیم و ارز تبع آن تورم صعودی خواهد شد. در حقیقت در اقتصاد غیرمولد شغل بیشتر و درآمد بیشتر وجود ندارد؛ در نتیجه قدرت خرید مردم پایین است و از آن سمت عرضه کالا و خدمات نیز پایین بوده و باعث تورم می‌شود. این خلاصه وضعیتی است که می‌شود برای شرایط اقتصادی کشور و دلایل صعودی بودن نرخ تورم ترسیم کرد و باید گفت تا وقتی ریشه‌ها درمان نشوند، اقتصاد کشور رو به بهبودی نخواهد رفت. با این اوصاف باید گفت که اقتصاد ایران برای نجات از تورم مزمنی که گرفتار آن است، چاره‌ای ندارد جز آنکه بهره‌وری را در تمام بخش‌های اقتصادی بالا ببرد و سرمایه خارجی جلب کرده و با تسهیل شرایط کسب‌وکار مانع از خروج سرمایه از کشور شود تا بتواند ضمن تقویت تولید و بخش عرضه، اشتغال نیز ایجاد کرده و توان خرید مصرف‌کننده را نیز افزایش دهد که با توجه به شرایط موجود و گرفتاری‌های مناسبات روابط خارجی تقریباً ممکن به نظر نمی‌رسد.

خانواده محترم حیدری

ضایعه درگذشت عموی بزرگوارتان را خدمت شما تسلیت عرض کرده، آرزوی صبر برای شما و غفران و رحمت الهی برای آن مرحوم از ایزدمنان خواستارم.

غلامحسین جلالی‌فرد

سه‌شنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۱ • ۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۴ اکتبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۳۸۷ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: زنان افغان قربانی می‌شوند تا سازمان‌های خیریه پولدار شوند؟، رقابت نزدیک رؤسای جمهور فعلی و سابق برزیل در دور اول انتخابات ریاست‌جمهوری و **یادداشت‌هایی از محمود معتقدی، قادر باستانی**

قدرت خرید کارگران دیگر کفاف خرید و اجاره خانه در پایتخت را نمی‌دهد

تنگنای شدید اجاره‌بها

گزارش تیریک را در صفحه ۴ بخوانید

گفت‌وگو با مسعود جعفری جوزانی درباره وضعیت سینما، انحصارگرایی و رانت

در ستایش حرمت‌ها

گزارش تیریک را در صفحه ۶ بخوانید

یادداشت

دوگانه قانون و قانون اساسی

کوروش الماسی

درباره وقایع اخیر، دلسوزان، منتقدین، بدخواهان و... داخلی و خارجی، انبوهی از اظهارنظرها و تحلیل‌ها را از زوایای گوناگون ارائه کرده‌اند. این موج تلاش دارد تا وقایع اخیر را که ظاهراً در چند سال اخیر بارها پدیدار شده‌اند، در سطحی کاربردی و عمیق‌تر درک و تحلیل کند. یادآوری یک «امر بدیهی» بر بیراه نیست؛ اینکه یگانه و اصلی‌ترین وجه تمایز انسان از دیگر موجودات «خرد» است. به بیانی، آرامش، امنیت، رفاه، توسعه، عدالت، آزادی، اخلاق و... از دستاوردهای اجتناب‌ناپذیر «فعلیت خرد انسانی» است. اینکه «زیست انسانی منهای خرد، سراسر خشونت و ناامنی خواهد بود». بدون هیچ قیدی، آرامش و امنیت اجتماعی، تابع و برآیند کیفیت نظم حقوقی مستقر در یک جامعه است. اگرچه مبحث قانون و قانون اساسی بسیار فراتر از توان و مجال یک موجز است، با این وجود، تبیینی مختصر از مفاهیم قانون و قانون اساسی ارائه می‌شود.

قانون؟ از نظر مفهومی معطوف به وضعیتی است که در آن، «شرایطی خاص یک عامل (انسانی یا از هر نوعی) را مقید به شکل خاصی رفتار کند یا اساساً به شکل خاصی باشد». برای مثال، عناصر تشکیل‌دهنده یک میز، یک ماشین، یک ساختمان و... ملزم به رفتار مشخص و تعیین‌شده هستند، به عبارتی، باید به شکل خاصی کنار هم قرار بگیرند. یا برای اینکه یک فرد انسانی یک هدف خاص را محقق کند، الزاماً باید به یک شیوه منظم و بر طبق یکسری قواعد و اصول رفتار کند. یا حرکت و هستی یک جسم آسمانی تابع یکسری قواعد فیزیکی است. یا یک عنصر در یک ساختار شیمیایی ملزم به رفتار طبق یکسری قواعد شیمیایی است. یا به‌منظور موفقیت در شکار یک ببر، شیر، بلنگ و... الزاماً و به ضرورت باید به یک شکل قاعده‌مند رفتار یا عمل کنند. یا برای تولید یک کالای صنعتی، مدیران و نیروهای یک واحد صنعتی الزاماً باید به شکل قاعده‌مندی رفتار کنند. یا به‌منظور تحقق عدالت، آرامش، رفاه، امنیت و پرچیدن فقر، ظلم، درد و رنج و... اجتماعی، مدیریت شهری، استانی و کشوری، الزاماً و به ضرورت باید به شیوه قانون‌مند رفتار و عمل کنند و...

بنا بر تعریف فوق از چستی مفهوم و پدیده قانون، کارکرد قانون در عرصه اجتماعی، «تنظیم و هدایت همکاری» اعضای یک گروه، شهروندان یک جامعه، نیروهای یک نهاد اقتصادی، آموزش، دفاعی و... به‌منظور تحقق اهداف مشترک است. پرشی که پاسخ به آن ضروری است این است که چرا شهروندان به «منظور همکاری»، خود را مقید به پذیرش و تبعیت از قانون می‌کنند؟ «همکاری» میان شهروندان (انسان‌ها) بنیاد و شالوده مدنیت است. به بیانی بسیار کلی، «موجود انسانی به عنوان یک پدیده کاملاً اجتماعی و نه طبیعی، دستاورد مستقیم همکاری اجتماعی است».

ادامه در صفحه ۵

نگاهی به اعتراضات مدنی درگفت‌وگو باجلال ساداتیان

سیاسی باشیم اما سیاست‌زده نباشیم

شرق: اعتراضات اخیر در کشور تفاوت‌های جدی و معناداری با ادوار پیشین دارد که مهم‌ترین آن به حضور پررنگ قشر جوان و حتی نوجوان بازمی‌گردد. در این بین حضور پررنگ دانشگاه و دانشجویان هم جای تأمل دارد. اگرچه به دلیل خاصیت و ماهیت دانشگاه اساساً دانشجویان نمی‌توانند نسبت به تحولات جاری در جامعه...

صفحه ۲

واکنش اعضای شورای شهر تهران به جابه‌جایی مدیران در شهرداری تهران

صندلی بازی در بهشت

گزارش تیریک را در صفحه ۱۰ بخوانید

موانع وکلا برای ورود به پرونده بازداشتی‌های اخیر

گزارش تیریک را در صفحه ۸ بخوانید

صراحت سروش خاموشی تاج

شکست پرسپولیس در هفته هفتم رقابت‌های لیگ برتر فوتبال ایران تبعات زیادی دارد؛ این تیم که در خانه میزبان رقیب تیریزی بود، در روزی که اصلاً نشانی از قدرت همیشگی‌اش نداشت، بازی را بعد از مدت‌ها واگذار کرد تا سه امتیاز را از کف بدهد. با این حال، نه شکست پرسپولیس بلکه اظهارات سروش رفیعی، بازیکن شیرازی این باشگاه و البته یحیی گل‌محمدی سرمربی این تیم، پس از بازی، حساسی خبرساز شده است. هر دو در کنار دیگر بازیکنان و اعضای کادر فنی پرسپولیس اعتقاد داشتند که فوتبال اصلاً برایشان اهمیت نداشته و مهم نیست که چه نتیجه‌ای رقم خورده است. پس حرف‌های این دو چهره پرسپولیسی، کندهای زیادی نهفته است که یحیی از آن به‌عنوان یک اتفاق غیرطبیعی که نمی‌تواند درباره‌اش حرف بزند، یاد کرد و سروش رفیعی هم با اشاره به زنگ‌ها و فراخوان‌هایی که صورت گرفته، کمی به حل‌کردن معمای موجود کمک کرده است. سروش رفیعی، هافبک خلاق باشگاه پرسپولیس بعد از بازی با تراکتور در میکسدون رویرهوی خبرنگاران ایستاد.

این گزارش را در صفحه ۹ بخوانید

رهبر انقلاب با اشاره به حوادث اخیر و با تأکید بر این که آمریکا و صهیونیست‌ها فقط با جمهوری اسلامی مخالف نیستند

با ایران قوی مخالفند

درگذشت دختر جوان حادثه تلخی بود و دل ما را سوزاند

عکس: بایگاہ اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری

بایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای فرمانده معظم کل قوا صبح دیروز (دوشنبه) در مراسم مشترک دانش آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری نیروهای مسلح در سخنان مهمی با اشاره به حوادث اخیر تأکید کردند: با صراحت می‌گویم این حوادث طراحی آمریکا، رژیم صهیونیستی و دنباله‌روهای آنهاست.

مشکل اصلی آنها با ایران قوی و مستقل و پیشرفت کشور است. ملت ایران در این حوادث کاملاً قوی ظاهر شد و در آینده نیز هر جا که لازم باشد، شجاعانه وارد میدان خواهد شد. رهبر انقلاب اسلامی در ابتدای ورود به میدان با حضور بر مزار شهیدان گمنام و قرائت فاتحه، به دلبران و قهرمانان دفاع از اسلام و ایران درود فرستادند. فرمانده کل قوا سپس از یگان‌های حاضر در میدان سان دیدند. رهبر انقلاب اسلامی در این مراسم در سخنان مهمی درباره حوادث اخیر کشور گفتند: در این حوادث بیش از همه به سازمان انتظامی کشور و به سپسج و به ملت ایران ظلم شد. البته ملت ایران در این حادثه نیز همچون حوادث دیگر کاملاً قوی ظاهر شد و در آینده هم به همین صورت خواهد بود. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کردند: در آینده نیز هر جا که دشمنان بخواهند اختلالی ایجاد کنند، آنکه بیش از همه سینه سپر خواهد کرد، ملت شجاع و مؤمن ایران است.

این گزارش را در صفحه ۳ بخوانید

یادداشت

درک واقعیت

حسین حقگو
کارشناس اقتصادی

۱- آقای رئیسی در گفت‌وگوی اخیر خود با صداوسیما ضمن اشاره به دیدارها و ملاقات‌های خود با سران کشورهای مختلف در سفر به نیویورک و «رغبت بسیار زیاد» این کشورها برای فعالیت اقتصادی و همکاری و تعامل با ایران، از گزارش خانم پزشک شیرازی مقیم آمریکا سخن گفت که «با تکیه بر آمارهای بانک جهانی، پیشرفت‌های جمهوری اسلامی را با پیشرفت‌های کشورهای اروپایی مقایسه می‌کرد که در همه شاخص‌ها حکایت از پیشرفت‌های جمهوری اسلامی ایران می‌کرد که علی‌رغم تحریم‌ها به دست آمده است». ایشان در ادامه گفتار خود نیز بر «فعال‌بودن حوزه‌های تجاری و اقتصادی» تأکید داشت و اینکه «سدها واحد تولیدی نیمه‌فعال و تعطیل به چرخه تولید بازگشتند و همه اینها برای این است که فضای کشور، امروز فضای کار و تلاش و تولید است، دشمن هم این را می‌بینند و به همین دلیل فتنه‌گری می‌کند تا کشور را دچار اختلال کند که این اتفاق نخواهد افتاد». ضمن اینکه نمی‌توان این ادعاها و تصاویر ارائه‌شده را رد کرد و با منفی‌بافی، منکر واقعیت حرکت اقتصادی و اجتماعی کشور شد. اما تصویری بکسره مثبت و بانشاط نشان‌دادن از وضعیت امروز جامعه ایران نیز صحیح نیست. چنانکه یکی، دو شب قبل از این سخنان آقای رئیسی، در همان صداوسیما، یک کارشناس برجسته جامعه‌شناسی که مدت‌ها

با مرکز استراتژیک ریاست‌جمهوری همکاری داشته، تصویری از وضعیت اقتصادی و تأثیرات تحریم‌ها بر مؤلفه‌های اقتصادی و زندگی و کار و کسب مردم آن‌هم به نقل از یک نهاد رسمی حاکمیتی (مرکز پژوهش‌های مجلس) ارائه می‌دهد که بسیار هشداردهنده و متفاوت با تصویر آقای رئیسی است. تصویری که به‌خوبی می‌توان بخشی از علل بروز حوادث اخیر را در آن دید. از جمله آنکه «ما در طول دهه ۹۰ یک افول اقتصادی وحشتناک را تجربه کردیم. این افول در حدی است که اگر تا سال ۱۴۰۵ سالی هشت درصد رشد اقتصادی داشته باشیم، تازه به جایی می‌رسیم که سال ۹۰ بودیم و این غیرممکن است! این جامعه ۶۰ درصد شاغلانش پوشش بیمه ندارند. این جامعه دچار ۱۸،۴ درصد فقر مطلق است، یعنی از هر پنج نفر، یکی در فقر مطلق به سر می‌برد و... همین جامعه در ۱۰ سال گذشته میزان برخورداری نرث‌مندترین دهک به فقیرترین دهکش از ۱۱ برابر شده ۱۴ برابر؛ یعنی نابرابری هم گسترش یافته است... در جایی داریم زندگی می‌کنیم که در فاصله سال‌های ۸۰ تا ۹۷، در سال ۱۳۸۰، ۸۰ درصد تجارت ما با ۲۳ کشور بوده است. رسیدیم به جایی که در سال ۵۴،۹۷ درصد تجارت کشور با سه کشور بوده است (چین، عراق، امارات)... از نظر اقتصادی به مردم فشار آمده است، درحالی‌که جمعیت کشور ۱۰ میلیون افزایش یافته، ۴۰ درصد درآمد سرانه‌اش را از دست داده است. میانگین تورم در جهان در سال ۲۰۱۸، ۲۰۴ درصد بوده و تورم بلندمدت ایران ۲۰ درصد بوده و فقط سه کشور ونزوئلا، زیمبابوه و آرژانتین تورم بیشتری داشته‌اند»(محمد فاضلی، برنامه شیوه، ۷/۴)

۲- سویی دیگر مسئله، نوع نگاه جامعه به مسائل و مشکلات امروز کشور است. متأسفانه در جریان اعتراضات اخیر چنین تصور می‌شود که می‌توان با یک حرکت اعتراضی، تغییرات ساختاری را در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی سامان داد. چنین فرضی اشتباه است و جز به هر چه بحرانی‌تر شدن وضعیت فعلی